

Beleidskader Toekomst voetbal Druten

Inhoudsopgave en samenvatting

1. Aanleiding	3
2. Doelstelling	3
3. Inventarisatie huidige situatie	3
4. Toekomst voetbal Druten	6
5. Afwegingskader	6
6. Uitgangspunten	9
7. Monitoring en calamiteiten	12

Bijlage 1: Rekentool KNVB

Bijlage 2: Veldbehoefte voetbalverenigingen april 2024

Samenvatting

In de gemeente Druten zijn 5 voetbalverenigingen die gebruik maken van een voetbalaccommodatie met velden en gebouwen. De accommodaties zijn in 2012 geprivatiseerd, de gemeente heeft sinds dat moment géén bemoeienis meer gehad met de accommodaties.

Gebleken is dat dit niet houdbaar is: de accommodaties dragen bij aan het bereiken van verschillende gemeentelijke doelen en een rol van de gemeente is daarom gewenst. De kaders waarbinnen bepaald moet worden wát die rol precies zou moeten zijn ontbraken. Daarom heeft de gemeente een afwegingskader opgesteld waarmee we kunnen bepalen óf er een rol voor de gemeente is weggelegd. In het afwegingskader onderzoeken we de behoefte, vitaliteit van de vereniging(-en) en het maatschappelijk belang van de accommodatie.

Op basis van het afwegingskader en de uitgangspunten beslist de gemeente of zij bereid is bij te (blijven) dragen aan de instandhouding dan wel uitbreiding van de voorziening. De gemeente maakt een zorgvuldige afweging of er voldoende behoefte is aan de verschillende accommodaties op basis van het afwegingskader. Vervolgens toetsen we de accommodatie/vraag aan acht uitgangspunten, die zien op de volgende facetten:

1. Basisvoorzieningen
2. Eigendom
3. Capaciteit
4. Onderhoud en beheer
5. Monitoring en calamiteiten

1. Aanleiding

De gemeente Druten kent 5 kernen. In elk daarvan is een voetbalaccommodatie beschikbaar. De accommodaties zijn in 2013 geprivatiseerd, het eigendom en de exploitatie van de sportparken is op basis van een privatiseringsovereenkomst en recht van opstal in handen overgegaan van stichtingen, die de velden en gebouwen ter beschikking stellen aan voetbalverenigingen en andere gebruikers.

Na de privatisering had de gemeente geen rol meer in beheer en exploitatie van de voetbalaccommodaties, de verenigingen werden zélf verantwoordelijk hiervoor. Op verzoek van de gemeenteraad hebben we onderzocht wat de ervaringen zijn van 10 jaar geprivatiseerd accommodatiebeheer. De resultaten van het onderzoek zijn verwerkt in een Informatienota die op 16 november aan de gemeenteraad is voorgelegd. De raad is akkoord gegaan met de door het college voorgestelde vervolgstappen.

2. Doelstelling

Met dit beleidskader willen we ervoor zorgen dat de Drutense voetbalverenigingen vitaal zijn en blijven, zodat zij onze inwoners in staat stellen hun hobby te kunnen beoefenen. Daarnaast zorgen we ervoor dat de voetbalaccommodaties in de gemeente Druten blijven voldoen aan de wensen van de voetbalverenigingen en de eisen van de voetbalbond. Hierdoor dragen we bij aan gezonde, vitale verenigingen die een belangrijke rol vervullen in de verschillende kernen en zorgen dat er voor onze inwoners voldoende mogelijkheden blijven om te kunnen voetballen.

3. Inventarisatie/huidige situatie

Ontwikkeling inwonertal Druten

In 1995 had de gemeente Druten 15.884 inwoners. Sindsdien is het aantal inwoners gestaag gegroeid van 18.926 in 2020 tot ruim 19.581 inwoners in 2024.

Demografie

Nederland vergrijsd: het aandeel inwoners tot 20 jaar is in de periode van 1975 tot en met 2022 gedaald van 34% naar 21%. Het aandeel inwoners van 40 – 65 jaar is toegenomen van 26% tot 33%, het aandeel 65+ steeg van 11% naar 20%. In het komende decennia stijgt dit percentage nog verder. In 2050 is 28% van de Drutense inwoners 65 jaar of ouder. Terwijl het percentage inwoners van 40 – 65 jaar terugloopt naar 25,2%¹.

Ontwikkeling sport- en voetbaldeelname

Het aantal sportende Nederlanders bij sportbonden is in de periode 2017 – 2022 licht gedaald van 26% naar 24%². De daling wordt grotendeels veroorzaakt door het lagere deelnemerspercentage van jeugd tussen 5 en 12 jaar (van 52% naar 47%) en tussen 13 en 18 jaar (van 53% naar 49%). In de gemeente Druten voldoet 45,6% van de inwoners van 18 tot 64 jaar aan de beweegrichtlijnen. Dat is bij 65+’ers 37,5%³. Een gemiddelde van 43,6%. Ten opzichte van de gemeenten in de regio Nijmegen sporten minder mensen en hebben ook meer mensen overgewicht.

Het deelnamepercentage voetbal ligt al geruime tijd op hetzelfde niveau, tussen 6,5 en 7%. De groei van het aantal leden van de voetbalbond (maatstaf voor de voetbaldeelname) houdt gelijke tred met de groei van de Nederlandse bevolking. Opvallend is de groei van het aantal voetballende meisjes/dames.

¹ Bron: website Druten en wijchen in cijfers, 2024

² Bron: Zo sport Nederland – belangrijke trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2022; NOC*NSF

³ Bron: GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 en de website Sport en bewegen in cijfers; RIVM

Accommodaties

In de gemeente Druten zijn de volgende voetbalaccommodaties beschikbaar:

- De Gelenberg – DIO'30
- Schravenhof – SCP Puiflijk
- De Polenkamp – AAC Olympia Horssen
- De Ringelenberg – Victoria'25 Afferden
- Kremershof – SCD'33 Deest

De gronden onder de accommodaties zijn eigendom van de gemeente, de opstallen zijn in eigendom overgedragen aan de stichtingen. Hiervoor is een recht van opstal gevestigd.

Elk van de sportparken heeft een voetbalvereniging als hoofdgebruiker. De velden en gebouwen worden daarnaast gebruikt voor andere activiteiten, zoals sportieve evenementen als bijvoorbeeld de Koningsspelen en voor bewegingsonderwijs van scholen uit de verschillende kernen.

De stichtingen zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op de sportparken en het uitvoeren van het dagelijks onderhoud aan velden en gebouwen en het groot onderhoud aan de velden.

Verenigingen

Elk sportpark heeft een voetbalvereniging als hoofdgebruiker. Zoals veel teamsporten staan ook de ledenaantallen van de voetbalverenigingen onder druk.

In Druten voetballen zo'n 1500 inwoners bij vijf verschillende verenigingen. Na een daling in de coronaperiode zijn in 2024 bij de meeste clubs de ledenaantallen weer op het niveau van voor corona. De clubs hebben een stabiel aantal leden.

In de figuur hiernaast is een grafiek te zien met het totaal aantal leden per vereniging in de periode 2021-2023. In deze tabel zijn zowel voetballende leden als niet-voetballende leden verwerkt⁴⁵. Ruim 2200 inwoners uit de gemeente voetballen of zijn op een andere manier betrokken bij de voetbalclubs.

Vereniging	Totaal aantal leden 2021	Totaal aantal leden 2022	Totaal aantal leden 2023
DIO'30	953	917	935
Victoria'25	270	274	277
SCP Puiflijk	409	421	428
SCD'33	213	208	233
AAC Olympia	322	322	322
Totaal	2167	2142	2195

Figuur 1 Ledenontwikkeling 2021-2023

Rol van (voetbal-)sport in gemeentelijk beleid

Sport en bewegen vormt een belangrijke pijler van de leefbaarheid binnen kernen en de gezondheid van onze inwoners. Het draagt bij aan het behalen van gemeentelijke doelen op diverse beleidsterreinen van het Sociaal Domein. Daarom is 'sport en bewegen' verankerd in de volgende beleidsdocumenten.

⁴ AAC Olympia heeft alleen cijfers over het jaar 2023 kunnen doorgeven, daarom zijn de aantallen bij alle jaren gelijk. Het aantal teams is bij AAC Olympia gelijk gebleven.

⁵ In figuur 1 zijn alle leden opgenomen. Dit zijn zowel voetballende als niet voetballende leden. Informatie vanuit de KNVB geeft aan dat er ongeveer 1500 voetballende leden zijn in de gemeente Druten.

- Collegeakkoord 2022 - 2026

Onze gemeente heeft goede sport- culturele en recreatieve voorzieningen voor jong en oud. Ze dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling, plezier en ontmoeten en hiermee aan een vitale gemeente. In alle kernen is een rijk verenigingsleven met veel actieve vrijwilligers. Vanaf jonge leeftijd kunnen alle kinderen in onze gemeente kennismaken met sport en hieraan deelnemen.

De gemeente wil het verenigingsleven behouden en versterken en sporten en bewegen stimuleren. Investeren in sport en bewegen zien we als investeren in welzijn en gezondheid. Daar horen goede sportfaciliteiten bij in alle kernen.

- Toekomstvisie Druten 2040

Iedere kern heeft haar eigen bruisende plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Dit kan bijvoorbeeld bij een sportplek zijn. De basisvoorzieningen hebben een grote invloed op het dagelijks leven of het gemeenschapsgevoel in de kernen van de gemeente Druten. In iedere kern blijven basisvoorzieningen zoals een ontmoetingsplek, basisschool en sportverenigingen bestaan. Als voorzieningen op gemeentelijk niveau niet toekomstbestendig dan maken we de afweging of deze noodzakelijk zijn om in onze gemeente te behouden.

- Visie sport en bewegen (onderdeel beleidsplan WMO, Jeugd en Gezondheid 2025-2028)

We zetten sport en bewegen niet alleen in als doel maar ook als preventief middel voor alle inwoners in onze gemeente. Het draagt bij aan gezondheid en vitaliteit en daarnaast ook aan het voorkomen van ziekten. Denk hierbij aan hart- en vaatziekten, diabetes, verschillende soorten kanker, dementie en obesitas. Maar ook om eenzaamheid te voorkomen en langer zelfstandig thuis te blijven wonen. We willen sterke, vitale en financieel gezonde sportverenigingen die een bijdrage leveren aan onze beleidsdoelen.

- GALA

Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werken we in de gemeente Druten samen met andere organisaties (onder andere sportverenigingen) en inwoners aan een gezondere gemeente. We willen voorkomen dat mensen ziek worden, eenzaam zijn of mentale klachten ontwikkelen. Daarom is ons doel een gezonde generatie in 2040 waarin iedereen in de samenleving kan meedoen. Sport en bewegen is een onderdeel dat door veel thema's heen gaat. Sportverenigingen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de doelen van het GALA:

- De fysieke en sociale omgeving is aantrekkelijk en draagt bij aan gezond leven;
- Onze inwoners zorgen goed voor zichzelf en voor elkaar;
- Onze inwoners zijn weerbaar en veerkrachtig;
- Onze inwoners worden vitaal oud en houden zo lang mogelijk de regie;
- Onze jeugd groeit gezond en veilig op en krijgt gelijke ontwikkelkansen.

- Sportakkoord

In 2020 is het Drutens sportakkoord gesloten tussen de gemeente en lokale sport- en beweegaanbieders. In het sportakkoord, dat een lokale vertaling is van het landelijke sportakkoord, zijn de Drutense ambities op sportgebied vastgelegd. In 2023 is het sportakkoord herzien voor de periode 2023 – 2026. Het bieden van voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties draagt bij aan álle ambities uit het sportakkoord. Waarbij vitale aanbieders een van de speerpunten is. Vitale verenigingen vervullen bovendien een belangrijke rol in de Drutense samenleving.

4. Toekomst voetbalsport Druten

Verenigingen (waaronder voetbalverenigingen) vormen een belangrijk onderdeel van de 'sociale kaart' van de gemeente Druten. Binnen de verschillende kernen vervullen zij een voorname rol in de leefbaarheid. Toch hebben een aantal verenigingen het moeilijk: ledenaantallen staan onder druk waardoor de inkomsten teruglopen terwijl de kosten (met name de accommodatiekosten) stijgen. Met enige regelmaat wordt daarom bij de gemeente aangeklopt met een verzoek om (financiële) ondersteuning. Vanwege het maatschappelijk belang van de clubs staat de gemeente hier niet onwelwillend tegenover, maar het ontbreekt aan een kader waaraan de verzoeken kunnen worden afgewogen.

In de toekomstvisie Druten is opgenomen dat de gemeente ernaar streeft dat in elke kern basisvoorzieningen zoals een ontmoetingsplek, basisschool en sportverenigingen blijven bestaan. Dit pleit ervoor om de verenigingen te ondersteunen waar nodig, zodat zij kunnen blijven voortbestaan en inwoners van de kernen de mogelijkheid kunnen bieden voldoende te bewegen en elkaar te ontmoeten. In de visie staat echter ook dat we, als voorzieningen niet toekomstbestendig blijken, een afweging maken van de noodzaak om deze te behouden.

5. Afwegingskader

Uit diverse rapportages en gesprekken blijkt dat kleine voetbalverenigingen tegen verschillende problemen aanlopen als het gaat om ledenaantallen, financiën, een vrijwilligers. Al deze factoren zijn van invloed op de 'vitaliteit' van de vereniging. Vanuit het sportstimuleringsbeleid en het sportakkoord proberen we daar verenigingen bij te helpen en ondersteunen. De accommodaties van de voetbalverenigingen zijn geprivatiseerd. Dit betekent dat de gemeente weinig tot geen zeggenschap heeft over het voortbestaan van de accommodatie (en daarmee de vereniging). Maar de gemeente kan wel bepalen onder welke voorwaarden zij bereid is verenigingen te ondersteunen in hun voortbestaan en of (en hoeveel) zij daar financieel aan wenst bij te dragen.

Om hier een goede, integrale afweging in te kunnen maken stellen we een kader op waaraan we de vereniging kunnen toetsen en op basis waarvan we eenduidig kunnen besluiten in hoeverre we willen bijdragen aan het in stand houden van de accommodatie.

We streven naar een situatie waarin alle accommodaties zo goed en efficiënt mogelijk worden benut. De belangrijkste criteria zijn de vitaliteit (= toekomstbestendigheid en levensvatbaarheid) en de ruimtebehoefte van de hoofdgebruiker van de accommodatie. Daarnaast kijken we ook naar overige gebruikers en belanghebbenden.

Ruimtebehoefte vereniging

De behoefte van het aantal velden wordt berekend aan de hand van de rekentool van de KNVB. Met deze tool wordt op basis van het aantal competitieteam gekeken naar het aantal benodigde velden (zie bijlage 1 voor een nadere toelichting).

De uitkomst van de berekening biedt geen sluitend beeld: de accommodatie kan intensiever worden gebruikt wanneer (bijvoorbeeld) sprake is van activiteiten die niet in competitieverband worden gedaan, zoals bijvoorbeeld walking football of recreatief voetbal. Bovendien moet worden gekeken of de bestaande voorziening efficiënt wordt ingezet en of hier verbetermogelijkheden zijn. Denk bijvoorbeeld aan het verlengen van speeldagen en/of verplaatsen van wedstrijddagen. De daadwerkelijke behoefte bepalen we dan ook altijd in overleg met de vereniging.

Daarnaast kijken we naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de vereniging: zijn er op korte/midden lange termijn (0-5 jaar) plannen voor woningbouw in de kern waardoor het ledenaantal zou kunnen

groeien? We gaan daarbij uit van bevolkingsprognoses en het actuele deelnamecijfer van de voetbalsport (dat al jaren tussen 6,4 en 7,5% schommelt).

Tot slot moet altijd worden gezien of het mogelijk is om gebruik te maken van voorzieningen op andere accommodaties (medegebruik), het zij in de desbetreffende kern óf in de directe omgeving.

Vitaliteit van de vereniging

De gemeente streeft naar toekomstbestendige verenigingen. Wanneer een vereniging kan aantonen dat zij in staat is haar financiële en organisatorische verplichtingen in de komende 3-5 jaar na te komen is de gemeente bereid te kijken of zij daarbij kan ondersteunen. De volgende factoren wegen mee in de mate van vitaliteit van de vereniging:

- *Ledenaantallen*
De continuïteit van de vereniging is gewaarborgd door een stabiel of (licht) stijgend ledenaantal.
- *Financien*
De vereniging heeft minimaal 3 jaar achtereen een sluitende jaarrekening, een transparante meerjarenbegroting en voldoende reserves om onverwachte zaken op te vangen.
- *Organisatie*
De vereniging heeft een heldere organisatie(-structuur), voldoende bestuurlijk en technisch kader om deze in te vullen en een actief vrijwilligersbeleid waarmee zij zorgt voor voldoende doorstroom van vrijwilligers en kennis en kunde binnen het kader op peil houdt.
- *Beleid/strategie*
De vereniging heeft een duidelijke identiteit en een visie op haar rol binnen de gemeenschap. Dit wordt gedragen binnen de hele vereniging.
- *Sociaal veilig sporten: sportiviteit en respect, gezondheid*
De vereniging heeft gedragsregels op het gebied van sportiviteit en respect en ziet toe op de naleving daarvan. Bovendien stimuleert de vereniging de gezondheid van de leden en bezoekers door een actief alcoholmatigingsbeleid, een rookvrije sportaccommodatie en een 'gezonde sportkantine'.

Maatschappelijke betekenis

Voetbalverenigingen hebben, met name in de kleine kernen, een voorname rol in de sociale samenhang binnen de gemeente. Hieruit vloeien verschillende initiatieven, activiteiten en samenwerkingsverbanden voort. Zo is het clubhuis vaak niet alleen in gebruik als voetbalkantine, maar wordt dit ook gebruikt voor (sport-)BSO, activiteiten van andere verenigingen waar elders geen ruimte voor is of voor bijvoorbeeld Koningsspelen en sportdagen en worden de velden gebruikt voor bewegingsonderwijs of als speelgelegenheid. Het wegvallen van de voetbalvereniging en/of – accommodatie zou van grote invloed kunnen zijn op de sociale samenhang in een dorp. De rol van de vereniging/accommodatie en de impact van het al dan niet verdwijnen van de voorziening op andere lokale belanghebbenden wordt daarom altijd meegewogen in het uiteindelijke besluit.

Per criterium moeten daarvoor een aantal vragen worden beantwoord.

<i>Criterium</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Vragen</i>
<i>Ruimtebehoefte</i>	<i>Heeft de vereniging op basis van KNVB-norm en lokale omstandigheden de beschikking over voldoende speelvelden/kleedkamers?</i>	<i>Welke alternatieven zijn er om een tekort aan basisfaciliteiten op te lossen?</i> - Medegebruik - Samenwerking met andere verenigingen - Verhogen van efficiëntie - Vergroten capaciteit van de accommodatie
<i>Vitaliteit</i>	<i>Zijn er belemmeringen die van invloed zijn op de vitaliteit?</i> - Financieel - Organisatorisch - Toekomst(-visie) - Sportiviteit en respect, gezondheid	<i>Indien de vitaliteit onvoldoende is moet door de vereniging een verbeterplan worden opgesteld met daarin welke stappen de vereniging gaat zetten om de vitaliteit van de vereniging te verbeteren.</i>
<i>Maatschappelijke impact</i>	<i>Wat is de rol van de accommodatie/vereniging binnen de gemeenschap?</i>	- <i>Welke andere gebruikers / belanghebbenden zijn er?</i> - <i>Wat betekent het voor hen als de vereniging/accommodatie verdwijnt?</i> - <i>Zijn er binnen redelijke afstand alternatieven voor de andere gebruikers?</i>

De gemeente betreft de KNVB actief bij de beoordeling van de vitaliteit, de bond kan de vereniging ondersteunen bij het opstellen van het plan van aanpak. De Stichting waarborgfonds Sport (SWS) kan onderzoek doen naar de financiële situatie van de vereniging.

6. Uitgangspunten

De conclusie uit het onderzoek aan de hand van het afwegingskader zijn slechts een eerste stap richting het uiteindelijke besluit om al dan niet gemeentelijke ondersteuning te bieden. We toetsen de aanvraag ook aan een aantal uitgangspunten.. De uitgangspunten voor het te voeren beleid richting de voetbalaccommodaties en –verenigingen richten zich op vijf hoofdonderwerpen.

- 1) Basisvoorzieningen
- 2) Eigendom
- 3) Capaciteit
- 4) Onderhoud en beheer
- 5) Monitoring en calamiteiten

Binnen deze hoofdonderwerpen stelt de gemeente Druten haar uitgangspunten met betrekking tot de voetbalaccommodaties. Deze vormen ook de basis voor de nieuw af te sluiten privatiseringsovereenkomsten met de stichtingen/verenigingen.

De hoofdonderwerpen met bijbehorende uitgangspunten worden hierna beschreven.

1. Basisvoorziening

Voetbalaccommodaties komen in vele soorten en maten. Al naar gelang van bijvoorbeeld speelniveau van de gebruiker, financiële mogelijkheden en beleidskeuzes van vereniging en gemeente kan het voorzieningen niveau aanzienlijk verschillen.

In de basis zijn om te kunnen voetballen altijd minimaal benodigde voorzieningen noodzakelijk. NOC*NSF en de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) hebben een overzicht opgesteld van de minimale norm voor de voetbalsport, dat we hier 'basisvoorziening' noemen:

- Speelvelden
- Veldverlichting
- Kleedkamers

Per onderdeel is door de KNVB een norm opgesteld waaraan deze moet voldoen qua afmetingen, aantallen en kwaliteit.

Hoewel verenigingen vaak aanvullende wensen hebben bovenop de genoemde basisvoorzieningen zien we hierin als gemeente geen verantwoordelijkheid. Het belang van de gemeente is dat inwoners kunnen voetballen, dit kan wanneer voldoende basisvoorzieningen beschikbaar zijn.

Uitgangspunt 1: We dragen alléén bij aan basisvoorzieningen

2. Eigendom

De eigendomssituatie van accommodaties kan verschillen. Vaak is de gemeente (zowel juridisch als financieel) eigenaar van de accommodatie, maar in enkele gevallen ligt het eigendom bij een andere partij (vereniging, commercieel, etc.). De voetbalaccommodaties in de gemeente Druten zijn ruim 10 jaar geleden volledig geprivatiseerd en op basis van een recht van opstal is het eigendom overgedragen aan verschillende stichtingen. De stichtingen verhuren de accommodaties aan de voetbalverenigingen en andere gebruikers.

De gemeente Druten wil altijd eigenaar van de grond waarop basissportvoorzieningen zijn gevestigd zijn/blijven. Dit met name omdat de gemeente Druten sport belangrijk vindt en daar strategisch grip op wil blijven houden. De gemeente investeert alleen (mee) in voetbalaccommodaties als dit op gemeentelijke gronden plaats vindt. Voor nieuw gerealiseerde faciliteiten wordt ook een recht van opstal gevestigd. Aandachtspunt is de periode van het recht van opstal en de bepalingen over wat er gebeurt met de voorzieningen wanneer het recht van opstal eindigt. De rechten van de stichting/vereniging in zo'n geval moeten goed worden geborgd. De stichting betaalt géén huur-, retributie- of andere vergoeding aan de gemeente.

Uitgangspunt 2: We investeren alléén in voorzieningen als deze op gemeentelijke gronden komen en of staan. Eigendom dragen we over op basis van een recht van opstal. De kosten voor het vestigen van het recht van opstal komen voor rekening van de stichting/vereniging, deze betaalt géén retributie of andere vergoeding aan de gemeente voor het recht van opstal

3. Capaciteit (vraag en aanbod)

Er zijn ontwikkelingen (vergrijzing en op langere termijn ontgroening) die van invloed zijn op de benodigde capaciteit van voetbalaccommodaties. Naast de op demografische ontwikkelingen gebaseerde vraag spelen ook andere factoren een rol, zoals ambities van verenigingen.

De gemeente Druten stemt het aantal basissportvoorzieningen zo veel mogelijk af op de (toekomstige) vraag van de gebruikers. Hierbij wordt uitgegaan van de normen van NOC*NSF en de sportbonden. In de NOC*NSF norm zijn de technische vereisten bij de realisatie van sportaccommodaties, zoals afmetingen en toegestane materialen en (meetbare) eigenschappen die van invloed zijn op de beoefende sport (in het geval van voetbal gaat het bijvoorbeeld om zaken als effenheid van het veld en demping en stroefheid van de grasmat). De KNVB heeft een norm voor het aantal benodigde velden en kleedkamers, die is gebaseerd op het aantal teams. Het benodigde aantal velden en kleedkamers uit te rekenen met een door de KNVB ontwikkelde rekentool. In bijlage 1 wordt de rekentool nader toegelicht en in bijlage 2 is de uitwerking per club op basis van de aantallen teams in april 2024 opgenomen.

De totale capaciteitsbehoefte bekijken we op gemeenteniveau. Dat betekent dat we eerst kijken naar beschikbare capaciteit bij andere clubs in de gemeente vóórdat we al dan niet besluiten de capaciteit te verhogen.

In de huidige situatie zijn er op basis van de uitkomsten van de berekeningen met de rekentool geen knelpunten geconstateerd in de capaciteit van de sportparken. In het algemeen is sprake van voldoende voorzieningen. Bij toename van veldgebruik en het daarmee ontstaan van behoefte aan een extra veld, kijken we eerst of gebruik kan worden gemaakt van capaciteitsruimte in de bestaande veldcapaciteit op hetzelfde terrein.

De actuele behoefte geldt als uitgangspunt. We toetsen deze elk jaar in december. Als blijkt dat er in de bestaande situatie teveel voorzieningen zijn binnen een bepaald sportpark zal de gemeente:

- Niet langer een vergoeding betalen voor renovatie t.b.v. de overcapaciteit of;
- Stimuleren dat deze wordt ingezet om eventuele capaciteitsknelpunten van andere voetbalverenigingen op te lossen.

Wanneer uit prognoses blijkt dat op langere termijn structurele toename van het gebruik te verwachten is, zal de gemeente:

- Zoeken naar mogelijkheden voor medegebruik van andere voorzieningen;
- Als dat niet mogelijk is, is uitbreiden dan wel inbreiden een optie, behalve als verwacht mag worden dat de extra capaciteit tijdelijk nodig is. De gemeente wil op deze manier kapitaalvernietiging voorkomen.

Uitgangspunt 3: we houden de capaciteit van de voetbalaccommodaties in overeenstemming met NOC*NSF/KNVB normen.

4. Spreiding / ruimtegebrek

De huidige spreiding is goed te noemen. Met een voetbalaccommodatie in elke kern voldoen we bovendien aan de uitgangspunten uit de Toekomstvisie Druten 2040.

De gemeente Druten wil de sportbeoefening in principe binnen de daarvoor al bestemde terreinen laten plaatsvinden. Uitbreidingen (of inbreidingen) zullen dus binnen die veelal beperkte ruimte moeten plaatsvinden.

Op basis van de (op langere termijn) benodigde capaciteit zal de gemeente beoordelen of de huidige ruimte hiervoor voldoet. Indien meer capaciteit nodig is wordt in de eerste plaats gekeken naar nieuwe uit- en inbreidingstechnieken. Daar waar natuurgrasvelden onvoldoende capaciteit kunnen bieden is de aanleg van hybride- of kunstgrasvelden een optie. Waar natuurgrasvelden een bespelingscapaciteit van ca. 300 uur per jaar bieden, is op een hybrideveld 600 uur per jaar te spelen en op een kunstgrasveld zelfs 1500 uur. Daarnaast zal worden onderzocht in hoeverre de huidige ruimte op langere termijn toereikend is, rekening houdend met ontwikkelingen in de directe omgeving.

Uitgangspunt 4: we richten ons op handhaving van het bestaande accommodatieaanbod voor de voetbalsport. Bij capaciteitsproblemen zal worden gekeken naar mogelijkheden van uit- of inbreiding op deze locaties/accommodaties

5. Onderhoud en beheer

Verenigingen zijn op dit moment zelf verantwoordelijk voor onderhoud en renovatie van de velden. Onderhoud maakt onderdeel uit van de dagelijkse exploitatie. Renovaties vinden plaats over een langere periode, de stichting/vereniging zou hiervoor een jaarlijkse reservering moeten doen om ervoor te zorgen dat er wordt 'gespaard' voor de renovatie.

De indruk bestaat dat met name de reservering niet door alle verenigingen gedaan wordt. Daar waar dit wel gebeurt wordt dit, gezien de stijgende kosten, meer en meer een probleem. Dit betekent dat verenigingen op het moment dat investeringen moeten worden gedaan onvoldoende middelen beschikbaar hebben en toch uitkomen bij de gemeente met de vraag of deze (een deel van) de kosten wil dekken.

Wijchens model

De voetbalverenigingen hebben aangegeven dat zij het 'Wijchens model' wel zien zitten. De gemeente Wijchen werkt volgens het 'Renovatieplan Sportaccommodaties' (RSA), binnen dit model zijn gemeente en vereniging gezamenlijk verantwoordelijk voor het onderhoud van de sportvelden. Het dagelijks onderhoud is belegd bij de verenigingen, de gemeente betaalt een deel van de kosten van het onderhoud, de club het resterende deel. Daarnaast reserveren gemeente en clubs gezamenlijk voor renovaties van sportvelden. Op basis van een MJOP wordt jaarlijks een storting gedaan, een deel door de gemeente, een deel door de club.

"Drutens model"

Het onderhoud aan de natuurgrasvelden is specialistisch werk en vraagt daarom een behoorlijke vakkennis. Het zijn intensieve werkzaamheden die het hele jaar door plaatsvinden. Wanneer deze werkzaamheden niet zorgvuldig en tijdig worden uitgevoerd loopt de gemeente (of eigenlijk de stichting) risico van kapitaalvernietiging. Bovendien wordt met onbespeelbare velden het wezen van het complex aangetast. Op basis van een onderhoudsraming kost het onderhoud van een natuurgrasveld op jaarbasis € 15.000. Het onderhoud van een kunstgrasveld € 9.800.

In de praktijk blijkt dat het onderhoud prima wordt uitgevoerd, de schouw laat zien dat de velden er door de bank genomen prima bij liggen.

Problemen ontstaan vooral wanneer velden gerenoveerd moeten worden: dit betreft een flinke investering, waarvoor vaak niet of onvoldoende reserve is opgebouwd. Vanwege het belang van vitale verenigingen met goede faciliteiten vindt de gemeente het van belang dat de velden op tijd vernieuwd kunnen worden. Daarom draagt de gemeente 40% bij in de geraamde kosten voor renovatie. Per vereniging is een meer jaren investeringsplanning (MJIP) opgesteld, met daarin de

geraamde kosten van de werkzaamheden. In overleg met de stichting/vereniging kijken we jaarlijks welke investeringen verwacht kunnen worden.

Uitgangspunt 5: We dragen deels bij in de kosten van de renovatie van de sportvelden. We gaan daarbij uit van een vast percentage van de kosten en kijken jaarlijks welke investeringen het jaar daarna worden verwacht.

7. Monitoring en calamiteiten

Goed onderhoud zorgt voor verlenging van de levensduur van velden en drukt de kosten van renovatie. Om goede contractuele afspraken te kunnen maken, zowel met verenigingen als met de aannemer van het onderhoud, moet de uitgangssituatie helder zijn. Daarom hebben we in 2024 een schouw van alle sportvelden laten doen, om de actuele stand van zaken in kaart te brengen.

De schouw dient als nulmeting op basis waarvan de stichtingen opdracht aan de aannemer kunnen verlenen. Bovendien is op basis van de schouw een raming gemaakt van de resterende levensduur van de velden en de kosten van renovatie.

Om te bewaken dat de kwaliteit van het onderhoud voldoende is om de sportvelden in goede conditie te houden zullen we de onderhoudstoestand van de velden jaarlijks monitoren. Parallel aan de monitor van het onderhoud evalueren we eveneens of de vitaliteit van de vereniging.

Uitgangspunt 6: We houden jaarlijks een schouw van de velden, om de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud te toetsen. Bovendien actualiseren we op dat moment de MJIP.

Uitgangspunt 7: We voeren jaarlijks overleg met de stichting/vereniging waarin we de vitaliteit van de vereniging toetsen en evalueren we, indien van toepassing, de uitvoering van verbeterplannen.

Sportvelden zijn gevoelig voor invloeden van weer/klimaat of andere natuurverschijnselen. Daardoor kan, zelfs als de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud vrijwel perfect is, de kwaliteit van het veld onvoldoende worden. Denk aan extreme droogte of regenval of plagen (schimmels in de grasmat, konijnen, roeken). Daarnaast kan de kwaliteit van de accommodatie door andere onvoorziene zaken zoals bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) brand, storm of vandalisme of wijziging van wet- en regelgeving (zoals bijvoorbeeld het aanstaande verbod op het gebruik van SBR-rubber voor de instrooi van kunstgrasvelden).

Het is de verantwoordelijkheid van de stichting/vereniging om zich afdoende te verzekeren voor calamiteiten, maar soms dekt de verzekering niet de volledige schade of zijn zaken niet te verzekeren. We vinden het niet fair om (de kosten van) dergelijke tegenvallers volledig ten laste van de stichting (en daarmee de leden van de voetbalverenigingen) te laten komen. Als gemeente committeren we ons om met de stichting/vereniging in overleg te gaan over de ontstane schade en in alle redelijkheid en billijkheid bij te dragen aan de kosten.

Uitgangspunt 8: wanneer zich onvoorziene zaken voordoen treden we met de betrokken stichting in overleg om te kijken op welke wijze we, financieel of anderszins, kunnen bijdragen aan de oplossing.

De gemeente maakt een zorgvuldige afweging of er voldoende behoefte is aan de verschillende accommodaties op basis van een afwegingskader waarin de behoefte, vitaliteit van de vereniging(-en) en het maatschappelijk belang van de accommodatie wordt onderzocht. Vervolgens toetsen we de

accommodatie/vraag aan acht uitgangspunten. Op basis van het afwegingskader en de uitgangspunten beslist de gemeente of zij bereid is bij te (blijven) dragen aan de instandhouding dan wel uitbreiding van de voorziening.

Dit leidt tot een afgewogen besluit of er een rol is weggelegd voor de gemeente in het op peil houden (zowel qua kwaliteit als qua grootte) van de accommodatie. Indien het antwoord op deze vraag 'Ja' luidt wordt de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de instandhouding bepaald op basis van dit kader. Wanneer uitbreiding/nieuwe voorzieningen nodig of wenselijk zijn dan wordt hierover separaat besloten.

Bijlage 1: Rekentool KNVB

Met behulp van de rekentool veldenbehoefte is eenvoudig uit te rekenen hoeveel wedstrijdvelden de vereniging nodig heeft op basis van het aantal competitie spelende teams. Naast het aantal wedstrijdvelden kan ook een indicatie gegeven worden van het aantal benodigde trainingsvelden en het aantal benodigde kleedkamers met bijbehorende teamlockers.

Onderstaande uitgangspunten worden gehanteerd voor wedstrijdvelden, trainingsvelden en kleed-/wasruimten.

Wedstrijdelden:

- Het aantal teams dat deelneemt aan de competitie van de KNVB;
- Nevengebruik velden dient te worden meegenomen (denk aan schoolgebruik/bedrijfsgebruik/niet bij KNVB ingeschreven teams, zoals kabouter voetbal/etc.);
- Hoogste uitkomst is bepalend voor het aantal benodigde speelvelden;
- Geen onderscheid in gebruik van hoofdvelden en overige velden;
- Goede kwaliteit van de velden (goed beheer en onderhoud);
- Evenwichtige wedstrijdplanning;
- Bij aanwezigheid van voldoende pupillendoeltjes kunnen er op één volledig wedstrijdveld meerdere andere wedstrijdvormen worden uitgezet;
- De velden voldoen aan de vereisten zoals beschreven in de brochure "kwaliteitsnormen voetbalaccommodatie" van de KNVB.

Trainingsvelden:

- Beschikbaarheid van een volwaardig (verlicht) trainingsveld met de afmetingen van een wedstrijdveld (minimaal 100 x 64 meter). Hierbij komt de oefenstof volledig tot zijn recht en kunnen wedstrijsituaties worden nagebootst;
- Minimaal 25 personen, twee elftallen of vier zeventallen per training (per veld). In deze berekening wordt rekening gehouden met dat het eerste elftal voor de trainingen gebruik maakt van een veld (lees: het gehele veld). De overige teams worden geacht met meerdere teams tegelijkertijd te trainen op het trainingsveld;
- Een kwalitatief goed trainingsveld dat afgestemd is op het beoogde gebruik. Van een trainingsveld wordt verwacht dat deze ook onder minder gunstige omstandigheden gebruikt kan worden;
- Bij dit model wordt uitgegaan van een efficiënte indeling en benutting (c.q. gebruik van het trainingsveld waarbij de gebruiker zich moet aanpassen aan de tijden (compacte indeling). Kortom, vier of vijf trainingsavonden plus de woensdagmiddag (met een maximale organisatorische capaciteit van 880 uur per jaar (veertig weken x vijf dagen x vier uur + woensdagmiddag twee uur = 880 uur);
- Primair geen trainingen op de kunstgras wedstrijdelden.

Kleed-wasruimten:

- Hoogste uitkomst benodigd aantal wedstrijdelden is bepalend voor het aantal benodigde kleedkamers;
- Per benodigd wedstrijdveld (minimaal) 2 kleedkamers;
- Per kleedkamer 2 teamlockers (lockers voor tenminste 18 voetballers);
- 50% van de kleedkamers in een grotere maatvoering (24 m² droog in plaats van 15 m² droog), met een minimum van 2 stuks;
- Goede hygiënische kwaliteit van de kleedgelegenheid;

- Bij de bepaling van het aantal kleedruimtes en het daartoe benodigde oppervlak wordt als uitgangspunt gehanteerd dat elk team de beschikking heeft over een kleed-wasruimte.
- De standaard kleedkamer (minimaal vijftien m2 exclusief wasruimte) is afgestemd op één elftal en de grotere kleedkamer (minimaal 24 m2 exclusief wasruimte) is afgestemd op gezamenlijk gebruik door twee zeventallen

Bijlage 2: Veldbehoefte per vereniging april 2024

(PDF)